

7. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 57 [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Режим доступу // zakon.rada.gov.ua.
8. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України від 18.07.2008 р. № 2789 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Державної реєстраційної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drsu.gov.ua/show/1233>

REFERENCES

1. Administrative procedures and administrative services. Foreign experience and proposals for Ukraine / authored by V.P. Tymoshchuk. – K. : Fact, 2003. – P. 496.
2. Ostrakh M.B. The concept of administrative services : theoretical aspects / M.B. Ostrakh // State & Law : Collected Works. – K., 2009. – P. 155-159.
3. The Constitution of Ukraine // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. – 1996. – № 30. – Art. 141.
4. The Administrative Services : Law of Ukraine of 06.09.2012 № 5203-VI [Electronic resource]. – Access mode : <http://rada.gov.ua/>.
5. The concept of administrative reform in Ukraine. – K : State commission for administrative reform in Ukraine, 1998. – 62 p.
6. The concept of the system of administrative services bodies : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 15.02.2006 № 90-p. // Official Bulletin of Ukraine. – 2006. – № 7. – P. 168-170.
7. On approval of RMBs Administrative Services : Cabinet of Ministers of Ukraine of 30 January 2013 p. № 57 [Electronic resource] // Cabinet of Ministers of Ukraine. – Access mode : zakon.rada.gov.ua.
8. Draft Administrative Procedure Code of Ukraine of 18.07.2008 № 2789 [Electronic resource]. – Access mode : <http://rada.gov.ua/>
9. The official website for the State Registration Service of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.drsu.gov.ua/show/1233>

УДК 342.924

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ

Коробкін В.В., судовий розпорядник

*Апеляційний суд Донецької області, пл. Правосуддя, 1, м. Донецьк, Україна
vkorobkin23@gmail.com*

У статті розглядається нормативно-правове забезпечення енергопостачання в Україні. На підставі проведеного аналізу чинного законодавства і наукових праць щодо нормативно-правового забезпечення енергопостачання наведена класифікація нормативно-правових актів, регулюючих постачання енергоносіїв. Для подальшого розвитку енергетичного законодавства України та приведення у відповідність до законодавства ЄС запропоновані шляхи його удосконалення та створення ефективного механізму реалізації основних положень.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, нормативно-правове забезпечення, енергопостачання, правовідносини, стаття, акти законодавства, законодавство ЄС.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ В УКРАИНЕ

Коробкин В.В.

*Апелляционный суд Донецкой области, пл. Правосудия, 1, г. Донецк, Украина
vkorobkin23@gmail.com*

В статье рассматривается нормативно-правовое обеспечение энергоснабжения в Украине. На основании проведенного анализа действующего законодательства и научных трудов по нормативно-правовому обеспечению энергоснабжения предложена классификация нормативно-правовых актов, регулирующих поставку энергоносителей. Для дальнейшего развития энергетического законодательства Украины, приведения его в соответствие с законодательством ЕС предоставлены предложения по усовершенствованию и созданию эффективного механизма реализации основных положений.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, нормативно-правовое обеспечение, энергоснабжение, правоотношения, законодательные акты, законодательство ЕС.

LEGAL REGULATION OF ENERGY SUPPLY IN UKRAINE

Korobkin V.V.

*The Court of Appeal of the Donetsk region, area of Justice, 1, Donetsk, Ukraine
vkorobkin23@gmail.com*

The article discusses the legal regulation of energy supply in Ukraine. Based on the analysis of the current legislation and scientific articles of energy supply in Ukraine a classification of legal acts regulating supply was proposed.

Legal regulation of energy supply in legal science and modern science of law as an object of study, has found its place in the many scientific articles. However, now in legal theory there is no single approach to determine the classification of legal acts, so this issue remains relevant.

The aim and objectives of the article is an analysis of current legislation and scientific articles concerning the legal regulation of energy supply and proposing the classification of legal acts.

It should be noted that the regulations in any field divided depending on the specific areas of regulation. However, regulations advisable classified into the following groups: firstly, wide regulations (forming the conceptual framework of the basic principles, goals, objectives, main features of the mechanism of management); Second, regulations that directly regulate the exercise of powers by authorized entities in a particular area.

The following views provide some scientific basis for research in the field of energy, however, endorse the view of those scholars who believe that the regulations in this area should be classified according to their legal force, namely, the Constitution of Ukraine; international instruments; Laws and Codes; Resolution of the Parliament of Ukraine; Decrees and orders of the President of Ukraine; Cabinet of Ministers of Ukraine; regulations of central and local government.

Key words: legal regulation, administrative and legal regulation, energy supply, legal relations, normative acts, legal act of the European Union.

Питання правового регулювання у сфері енергопостачання можна віднести до одних з найскладніших та найважливіших, адже від ефективності реалізації заходів цієї сфери прямо залежить стан енергетичної безпеки країни.

У сучасний період постійних змін і політичної нестабільності досить актуальною є проблема нормативно-правового регулювання діяльності публічної адміністрації. Реалізацію заходів у сфері енергопостачання здійснюють відповідні органи публічної адміністрації, які діють на підставі чинного законодавства, що регулює та визначає їх компетенцію у зазначеній сфері. Чітке визначення компетенції цих органів та їх посадових осіб у сфері енергопостачання дозволить по-перше, визначити коло суб'єктів публічного адміністрування, по-друге, визначити зміст та межі їх діяльності.

Нормативно-правове забезпечення енергопостачання у правовій науці та в сучасній науці права, як об'єкт вивчення, знайшло своє місце у творчому доробку учених С. Алексєєва, О. Битяка, О. Малько, В. Мамутова, Н. Мица, О. Скакун, Є. Щапін, В. Щербини та ін. Разом з тим, нині в теорії права немає єдиного підходу до визначення класифікації нормативно-правових актів, тому це питання залишається актуальним.

Метою і завданнями статті є проведення аналізу чинного законодавства і наукових праць щодо нормативно-правового забезпечення енергопостачання та наведення класифікації нормативно-правових актів.

Наукова новизна полягає в класифікації нормативно-правових актів у сфері енергопостачання, розробки шляхів розвитку енергетичного законодавства України та приведення у відповідність до законодавства ЄС і створення ефективного механізму реалізації основних положень.

Можна зазначити, що нормативно-правові акти в будь-якій сфері класифікують залежно від певних напрямків регулювання. Разом з тим, нормативно-правові акти доцільно розділити на такі групи: по-перше, загальносистемні правові акти (формують базовий понятійний апарат, принципи, цілі, завдання, основні характеристики механізму управління); по-друге, правові акти, що безпосередньо регулюють реалізацію повноважень уповноважених суб'єктів у певній сфері.

Безумовно, наведені погляди створюють певне наукове підґрунтя для проведення наукових досліджень у сфері енергопостачання, проте ми підтримуємо думку тих вчених, які вважають, що нормативно-правові акти в цій сфері слід класифікувати за їх юридичною силою, а саме: Конституція України; міжнародно-правові акти; Закони та Кодекси; Постанови Верховної Ради України; Укази і розпорядження Президента України; Постанови Кабінету Міністрів України; нормативно-правові акти центральних та місцевих органів влади. Проаналізуємо більш детально зміст зазначених джерел.

Вважаємо, що це питання є дискусійним і має суто теоретичну спрямованість. Після проголошення Україною незалежності розпочався новий етап розвитку і становлення національного законодавства. Розпочався процес створення нормативно-правової бази у всіх сферах «державного і суспільного життя» країни. У цей час приймаються важливі закони у сфері оборони країни, освіти, енергетики, вирішуються питання щодо розробки та закріплення правового механізму регулювання енергетичних об'єктів, ухвалюються закони у сфері забезпечення національної безпеки. Починаючи дослідження наведеної системи нормативно-правових актів, варто зазначити, що Основний Закон України «Конституція України» має не тільки головне значення для всього національного законодавства, а й безпосередньо для галузі енергетики загалом.

Конституція України посідає провідне місце, оскільки саме вона має найвищу юридичну силу, її норми мають характер прямої дії, усі інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Варто підкреслити, що Конституція не визначає конкретного механізму функціонування економіки країни в паливно-енергетичній галузі, відносячи його створення до відповідних актів законодавства. Безумовно, конструкція економічних відносин, які можуть виникати у сфері енергопостачання, простежується у змісті статей Конституції України, а саме:

- кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону (стаття 13). Саме через засоби та механізми енергопостачання кожний громадянин України користується природними об'єктами. Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом (стаття 13) [1];
- право власності на землю гарантується (стаття 14) [1]. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно через основні повноваження органів місцевого самоврядування у сфері теплопостачання [2], а саме – погодження на розміщення в межах відповідної адміністративно-територіальної

одиниці нових або реконструкцію діючих об'єктів теплопостачання та сприяння розвитку систем теплопостачання на відповідній території;

- використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (стаття 41). Так, згідно зі статтею 20 Закону України «Про електроенергетику», підприємства електроенергетики повинні додержуватися вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, нести відповідальність за його порушення і здійснювати технічні та організаційні заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу об'єктів електроенергетики на навколишнє природне середовище [3];
- держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Зазначається, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів (стаття 42) [3]. Також Закон України «Про електроенергетику» гарантує конкуренцію та захист прав споживачів і працівників в енергетичній галузі [3].

Виходячи із зазначеного, підтримуємо думку О. Крижановської, яка вважає за доцільне закріпити в Основному Законі зобов'язання держави провадити політику протекціонізму стосовно власних товаровиробників, захищати митні кордони, забезпечувати конвертованість і стабільність національної валюти, перешкоджати відтоку капіталів за кордон, сприяти інвестиціям в економіку країни тощо. Це необхідно, оскільки, по-перше, не слід забувати, що етапи становлення ринкових відносин в Україні та етапи розвитку ринку в розвинених економічних країнах принципово відрізняються. По-друге, якби заходи, спрямовані на підтримку економічних відносин, були відбиті в якому-небудь конституційно-правовому акті в концентрованому вигляді, було б легше вирішувати питання про легітимність фіскальних заходів держави в економічній сфері паливно-енергетичної галузі, а саме – у сфері енергопостачання, а також підкорити їх позитивним завданням, що неминуче позначилося б на ефективності їх застосування [4].

Слід зазначити, що Основний Закон визначає фундаментальні принципи та загальні напрямки діяльності органів публічного адміністрування цієї сфери, закріплює правові підстави застосування організаційних заходів у сфері енергопостачання. Так, відповідно до статті 116, Кабінет Міністрів України забезпечує: державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України, проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики держави, екологічної безпеки і природокористування; розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного розвитку України у сфері енергопостачання [1].

Не менш важливим джерелом, що забезпечує нормативно-правове регулювання у сфері енергопостачання, є міжнародні акти, договори, конвенції, угоди, ратифіковані у встановленому порядку парламентом країни. Прикладом цього є застосування статті 28 Закону України «Про електроенергетику», де визначено, що суб'єкти електроенергетики беруть участь у міжнародному науково-технічному, зовнішньоекономічному та інших формах міжнародного співробітництва, відповідно до державних програм, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [3]. Слід зазначити, що порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України, регулюється Законом України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року [5].

Значну частину законодавства України у сфері енергопостачання становлять міжнародно-правові акти, учасником яких є Україна, зокрема:

- міжнародний документ від 20 листопада 2009 року «Порядок денний асоціації Україна-ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію», де визначено певні ключові пріоритети реформ у сфері енергетики, яким Україна має приділити увагу задля того, щоб повною мірою скористатися можливостями поглибленої співпраці, передбаченої Угодою про асоціацію;
- «Меморандум між Україною та Європейським Союзом про порозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі» від 01 грудня 2005 року є одним із міжнародних документів, де визначено базові положення про співробітництво між Україною і ЄС в енергетичній сфері, а саме: диверсифікація та безпека постачання енергоресурсів, ядерна безпека, реформування енергоринку, розвиток і модернізація інфраструктури енергетичних галузей. Вважаємо за доцільне запропонувати певні положення приєднання енергетичної системи України до енергетичної системи і ринку ЄС з метою вироблення чіткої узгодженої стратегії енергетичної інтеграції України до ЄС. Ці положення мають готуватися із залученням представників уряду та міжнародних і вітчизняних експертів. Документ має базуватися на Енергетичній стратегії України і двосторонніх документах з ЄС;
- Угода про Асоціацію між ЄС та Україною від 21 березня 2014 року. Положення Угоди про асоціацію в частині енергетичного співробітництва запровадять гармонізований правовий режим для діяльності підприємств відповідної галузі на території України та ЄС. Положення закріплюють спільні принципи такого режиму, запозичені з енергетичного законодавства ЄС, а саме: принципи розподілу функцій із видобутку, транспортування, транзиту та кінцевого продажу енергоносіїв, принципи недискримінації, національного поводження з підприємствами сторін, прозорості процедур надання дозволів та ліцензій на видобуток, транспортування та дистрибуції енергоносіїв [6, с. 15-16].

Найбільша цінність вказаних міжнародно-правових документів полягає в тому, що, по-перше, вони мають «наднаціональний характер», і, таким чином, мають пріоритет перед національними законодавством, що дає можливість більш ефективного захисту; по-друге, вони передбачають врегулювання спорів за загальновизнаною у світі процедурою [7, с. 8].

Розглядаючи національне законодавство зазначимо, що нині у сфері забезпечення енергопостачання діє понад двохсот різноманітних нормативно-правових актів, які забезпечують регулювання величезного обсягу відносин, які виникають у сфері енергопостачання. Варто звернути увагу на той факт, що нормотворча діяльність Верховної Ради України була спрямована на розробку та прийняття сучасного законодавства з метою створення дієвого правового регулювання енергетичного ринку, в енергетичній сфері загалом, а також у сфері енергопостачання. З цією метою був прийнятий Закон України «Про електроенергетику», Закон України «Про тепlopостачання», Закон України «Про енергозбереження», Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», Закон України «Про альтернативні джерела енергії», Закон України «Про альтернативні види палива», Закон України «Про газ (метан) вугільних родовищ», Закон України «Про нафту і газ», Закон України «Про трубопровідний транспорт», Закон України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів», Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу» та ін.

Враховуючи важливе значення напряму державної політики щодо диверсифікації джерел постачання енергоресурсів та розвиток сучасних технологій у сфері енергетики, у

дослідженні більш детально проаналізуємо законодавче забезпечення використання відновлювальних джерел енергії та палива.

Основним нормативно-правовим актом України, що регулює відносини, пов'язані з відновлювальними джерелами енергії, є Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року. Державне регулювання у сфері альтернативних джерел енергії здійснюється шляхом: надання дозволів на провадження діяльності у сфері альтернативних джерел енергії; розроблення, затвердження та запровадження норм, правил і стандартів виробництва, передачі, транспортування, постачання, зберігання і споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел; нагляду та контролю за безпечним виконанням робіт на об'єктах альтернативної енергетики, незалежно від їх форми власності, безпечною експлуатацією енергогенеруючого обладнання та за режимами передачі і споживання енергії; нагляду та контролю за додержанням вимог технічної експлуатації на об'єктах альтернативної енергетики, незалежно від їх форми власності, технічної експлуатації енергетичного обладнання об'єктів тощо. Додатково, відповідно до статті 5 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», підлягають розробленню та затвердженню норми, правила та стандарти виробництва, передачі, транспортування, постачання, зберігання і споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел. Виходячи з того, що на сьогодні в законодавстві України відсутні такі норми, правила та стандарти, можна констатувати, що в Україні фактично відсутнє спеціальне законодавство, спрямоване на безпосереднє врегулювання відносин, пов'язаних з альтернативними джерелами енергії. Положення Закону України «Про альтернативні джерела енергії» щодо стимулювання виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, також носять декларативний характер, оскільки ні самим Законом, ні іншими нормативно-правовими актами України не передбачений механізм їх реалізації. Отже, Закон України «Про альтернативні джерела енергії» в існуючій редакції не передбачає комплексного підходу до врегулювання діяльності, пов'язаної з альтернативними джерелами енергії. Найбільшу групу нормативно-правових актів України, що регулюють відносини, пов'язані з альтернативними джерелами енергії, становлять документи програмного характеру.

Виходячи з проведеного аналізу законодавства України, що регулює діяльність, пов'язану із застосуванням альтернативних джерел енергії, можна зробити такі висновки та рекомендації. В Україні відсутнє комплексне правове регулювання відносин, пов'язаних з альтернативними джерелами енергії; існуюче правове регулювання носить уривчастий характер і має бути суттєво доопрацьоване. За основу для подальшого розвитку законодавства України в цій сфері має бути взятий Закон України «Про альтернативні джерела енергії», відповідно до якого та на виконання якого мають бути прийняті нові нормативно-правові акти для створення ефективного механізму для реалізації положень цього Закону.

Також варто погодитися з рекомендаціями експертів Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України щодо розвитку альтернативних джерел енергії на Сході України, які визначають першочергові заходи на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Вважаємо за доцільне більш детально звернути увагу на зміст декількох нормативно-правових актів, зокрема, у сфері регулювання внутрішнього ринку електроенергії в Україні. Згідно з преамбулою Закону України «Про електроенергетику», цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності в електроенергетиці і регулює відносини, пов'язані з виробництвом, передачею, постачанням і використанням енергії, забезпеченням енергетичної безпеки України, конкуренцією та захистом прав споживачів і працівників галузі. У Законі України «Про електроенергетику» міститься стаття 17, яка має назву «Загальні принципи встановлення тарифів на електричну енергію». Проте, виходячи зі змісту вказаної статті, вона присвячена не принципам регулювання тарифів на електричну енергію, а порядку їх встановлення. Відповідний принцип відсутній і у статті 5 цього Закону, у якій закріплені основні принципи державної політики в електроенергетиці. Законодавство України має бути приведене у

відповідність до законодавства ЄС в частині закріплення принципів встановлення тарифів на електричну енергію. Згідно зі статтею 5 Закону України «Про електроенергетику», одним із основних принципів державної політики у сфері електроенергетики є забезпечення захисту прав та інтересів споживачів енергії. Принцип щодо забезпечення права побутових споживачів на постачання їм електричної енергії певної якості за чітко порівнюваними, прозорими і обґрунтованими цінами повинен бути закріплений у Законі України «Про електроенергетику» та є заходом приведення цього закону у відповідність до законодавства ЄС.

Дещо краща ситуація на сьогоднішній день із нормативно-правовим регулюванням відносин з постачання електричної енергії населенню. На виконання вимог статті 26 Цивільного кодексу України, постановою Кабінету Міністрів України затверджені Правила користування електричною енергією для населення. Додатком 1 до цих Правил є типовий договір про користування електричною енергією.

Разом з тим, на нашу думку, слід звернути увагу на неоднорідність термінології в назвах договорів з постачання електричної енергії, що вживаються в різних нормативно-правових актах. Так, Цивільним кодексом України передбачається термін «договір постачання енергетичних ресурсів», у Господарському кодексі мова йде про «договір енергопостачання», у Законі України «Про електроенергетику» взагалі вживаються два терміни – «договір постачання електричної енергії» та «договір користування електричною енергією». Постановою Кабінету Міністрів України № 1357 від 26 липня 1999 року затверджено типовий договір про користування електричною енергією, а постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України № 28 від 31 липня 1996 року затверджено типовий договір про постачання електричної енергії. Отже, терміни, що вживаються у законодавстві, мають бути уніфіковані.

З приводу правового регулювання відносин у сфері передачі електричної енергії необхідно звернути увагу на таке. У Законі України «Про електроенергетику» чітко не врегульовані питання діяльності операторів системи передачі. Ці відносини врегульовані такими підзаконними актами: Умови та Правила здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, затверджені постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 13 червня 1996 року №15; Умови та Правила здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, затверджені постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 11 жовтня 1996 року № 152.

Вказаними документами передбачено ліцензування суб'єктів, які здійснюють діяльність з передачі електричної енергії відповідними мережами, а також умови та правила здійснення цієї діяльності. Разом з тим, вищезазначеними Умовами та Правилами не передбачені всі завдання, які зобов'язані виконувати оператори системи передачі. Так, визначено, що ліцензіат повинен дотримуватися нормативних документів щодо якості та надійності передачі електричної енергії, публікувати в засобах масової інформації інформацію, яка б давала можливість будь-якій особі мати чітке уявлення про розмір платежів, які вона повинна здійснювати, не повинен без обґрунтованих причин не допускати чи обмежувати доступ до існуючих місцевих (локальних) електромереж споживачів чи інших суб'єктів підприємницької діяльності, які бажають передавати електричну енергію, бути підключеними до електромереж ліцензіата або бажають побудувати, удосконалити чи експлуатувати нові технічні засоби електромереж, за наявності необхідних узгоджень та дозволів (розділ 2 та 3 Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами). Проте, такі завдання, які визначені у Директиві 2003/54/ЄС, у зазначених документах відсутні. Отже, законодавство України необхідно привести у відповідність до законодавства ЄС, чітко визначивши завдання операторів системи передачі, як це передбачено Директивою 2003/54/ЄС, що аналізується. Такі загальні положення щодо діяльності операторів системи передачі мають

бути визначені у базовому законодавчому акті у сфері електроенергетики – Законі України «Про електроенергетику» та конкретизовані в підзаконних нормативно-правових актах Національної комісії з регулювання енергетики України.

Зазначеними вище Умовами та Правилами передбачено заборону операторам системи передачі здійснювати діяльність з виробництва, постачання чи передачі електричної енергії іншими мережами, а також заборона перехресних субсидій. У той же час варто більш чітко це прописати в законодавстві України, відповідно до вимог Директиви 2003/54/ЄС. Отже, законодавство України в зазначеній частині не суперечить законодавству ЄС, проте, є доцільним його приведення в більш точну відповідність до положень Директиви 2003/54/ЄС у частині закріплення критеріїв незалежності операторів системи передачі. Варто розглянути варіант щодо закріплення цих норм у базовому законодавчому акті у сфері електроенергетики, а саме – Законі України «Про електроенергетику». Для підтвердження вище поданої кваліфікації нормативно-правового забезпечення енергопостачання в Україні слід навести приклади нормативно-правових актів місцевих органів влади, а саме – приймання відповідних рішень. Так рішенням сесії Бердянської міської ради Запорізької області від 07 липня 2011 року № 49 з метою підвищення якості медичного обслуговування мешканців міста Бердянська, відповідно до пункту 22 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», затверджено «Програму забезпечення енергопостачання при надзвичайних ситуаціях реанімаційного відділення № 2 КУ «Бердянська міська лікарня».

Дослідивши нормативно-правове забезпечення енергопостачання в Україні, ми дійшли таких результатів:

1. Нормативно-правові акти у сфері енергопостачання слід класифікувати за їх юридичною силою, а саме: Конституція України; міжнародно-правові акти; Закони та Кодекси; Постанови Верховної Ради України; Укази і розпорядження Президента України; Постанови Кабінету Міністрів України; нормативно-правові акти центральних та місцевих органів влади.
2. Існуюче правове регулювання відносин, пов'язаних з альтернативними джерелами енергії, носить уривчастий характер і має бути суттєво доопрацьоване. За основу для подальшого розвитку законодавства України у цій сфері має бути взятий Закон України «Про альтернативні джерела енергії», відповідно до якого та на виконання якого мають бути прийняті нормативно-правові акти для створення ефективного механізму реалізації положень Закону.
3. Продовжити розробку нормативно-правової бази з чітко прописаним правовим механізмом приєднання генеруючих установок до електромереж, що необхідно для стимулювання подальшого розвитку інвестиційних проектів та програм, залучення на ці потреби інвестиційних ресурсів. Потребує нормативного врегулювання питання оформлення права власності на самі мережі.
4. Принцип щодо забезпечення права побутових споживачів на постачання їм електричної енергії певної якості за чітко порівнюваними, прозорими і обґрунтованими цінами повинен бути закріплений у Законі України «Про електроенергетику» та бути заходом приведення цього закону у відповідність до законодавства ЄС.
5. Терміни, що вживаються у законодавстві, а саме – «договір постачання енергетичних ресурсів» (Цивільний кодекс України), «договір енергопостачання» (Господарський кодекс України), «договір постачання електричної енергії» та «договір користування електричною енергією» (Закон України «Про електроенергетику») з метою однорідності термінології мають бути уніфіковані.
6. Потребує правового регулювання питання діяльності операторів системи передачі. Загальні положення щодо діяльності операторів системи передачі мають бути визначені в Законі України «Про електроенергетику» та конкретизовані в підзаконних

нормативно-правових актах Національної комісії з регулювання енергетики України, як це передбачено Директивою 2003/54/ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про теплопостачання : Закон України від 2 червня 2005 року № 2633-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 28. – Ст. 373.
3. Про електроенергетику : Закон України від 16 жовтня 1997 року № 575/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 1. – Ст. 1.
4. Крижановська О.В. Місце та роль нормативно-правових відносин у сфері безпеки України в паливно-енергетичній галузі [Електронний ресурс] / О.В. Крижановська // Адміністративне право і процес – 2013. – № 3 (5). – Режим доступу : <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/3-5-2013/item/211-mistse-ta-rolnormatyvno-pravovykh-vidnosyn-u-sferi-bezpeky-ukrayiny-v-palyvno-enerhetychniy-haluzi-kryzhanovska-o-v>.
5. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
6. Угода про асоціацію Україна-ЄС: дороговказ реформ / [Сушко О., Зелінська О., Хорольський Р. та ін.]; під ред. О. Сушко. – Україна : Інститут Євро-Атлантичного співробітництва, 2012. – 53 с.
7. Бондарев Т. Іноземні інвестиції в Україні – законодавче регулювання / Т. Бондарев // Юридична газета. – 2004. – № 20 (32). – С. 8-14.

REFERENCE

1. Konstytucija Ukrai'ny : Zakon Ukrai'ny vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 1996. – № 30. – St. 141.
2. Pro teplopostachannja : Zakon Ukrai'ny vid 2 chervnja 2005 roku № 2633-IV // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 2005. – № 28. – St. 373.
3. Pro elektroenergetyku : Zakon Ukrai'ny vid 16 zhovtnja 1997 roku № 575/97-VR // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 1998. – № 1. – St. 1.
4. Kryzhanovs'ka O.V. Misce ta rol' normatyvno-pravovykh vidnosyn u sferi bezpeky Ukrai'ny v palyvno-energetychnij galuzi [Elektronnyj resurs] / O.V. Kryzhanovs'ka // Administratyvne pravo i process. – 2013. – № 3 (5). – Rezhym dostupu : <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/3-5-2013/item/211-mistse-ta-rolnormatyvno-pravovykh-vidnosyn-u-sferi-bezpeky-ukrayiny-v-palyvno-enerhetychniy-haluzi-kryzhanovska-o-v>.
5. Pro mizhnarodni dogovory Ukrai'ny : Zakon Ukrai'ny vid 29 chervnja 2004 roku // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 2004. – № 50. – St. 540.
6. Uгода pro asociaciju Ukrai'na-JeS: dorogovkaz reform / [Sushko O., Zelins'ka O., Horol's'kyj R. ta inshi]; pod red. O. Sushko. – Ukrai'na. : Instytut Jevro-Atlantychnogo spivrobitnytstva, 2012. – 53 p., P. 15-16.
7. Bondarjev T. Inozemni investycii' v Ukrai'ni – zakonodavche reguljuvannja / T. Bondarjev // Jurydychna gazeta. – 2004. – № 20 (32). – P. 8-14., p. 8.